

Treball al CAP

Prevenció de malalties
relacionades amb el treball

119
Febrer
de 2025

ELS CASOS DEL TRIMESTRE

Entre juliol i setembre de 2024 es van notificar al Sistema de Vigilància de Malalties Relacionades amb el Treball 128 casos, dels quals el 62,2% van afectar dones.

L'edat mitjana va ser de 43,8 anys (DE=11,66), sense diferències entre sexes, i les ocupacions més freqüents van ser personal de serveis i comerç (22,8%), professionals de la ciència i intel·lectuals (19,3%) i professionals de suport (18,4%) seguits de personal administratiu (15,8%) i personal amb ocupacions elementals (11,4 %). Respecte el país d'origen, un 43% havia nascut fora de l'Estat.

La patologia més notificada va ser de tipus ansiós-depressiu (82,8% dels casos notificats), de la qual el 83,1% va produir-se en dones. Els trastorns que van seguir en freqüència van ser els trastorns musculoesquelètics (10,9%).

El 23,1% de les persones afectades treballava en empreses de fora de Barcelona i la situació laboral més freqüent va ser la contractació indefinida (91,1%).

Finalment, el 76,6% dels treballadors i treballadores estava en situació d'incapacitat temporal en el moment de la notificació.

• Els casos del trimestre

• L'estudi d'un cas

• Sabies que

• Les taules del trimestre

També podràs consultar tots els números de les publicacions al web www.aspb.cat

Vols rebre les publicacions de la Unitat de Salut Laboral de Barcelona?

Presentem un cas de rizartrosi per moviments repetitius i percussió repetida en una persona que treballa com a dependenta de polleria.

• Antecedents i malaltia actual

L'Equip d'Atenció Primària (EAP) Barcelona 9I (Casernes) va notificar a la Unitat de Salut Laboral de Barcelona (USL) un cas relacionat amb una treballadora que va treballar com a dependenta de polleria durant més de 30 anys.

La feina de la treballadora consistia en tallar i servir pollastre a una polleria. Les seves tasques també requerien obrir al matí i recollir la botiga al tancar, agafar safates carregades amb les diferents parts desossades del pollastre i posar-les al mostrador. Igualment s'ocupava d'ordenar i netejar la botiga i algun cop havia fet d'encarregada.

Per a tallar i desossar el pollastre utilitzava la tisora amb la mà dreta, recolzant el taló d'aquesta mà (eminència tenar) sobre una de les anelles de la tisora, realitzava un moviment brusc de picar-la contra el marbre per fer més força per tallar els ossos i desmembrar la peça de pollastre. Aquests moviments li generaven una percussió repetida sobre la mà i el canell. Utilitzava la tisora com a eina de treball repetidament durant la jornada laboral. Treballava en bipedestació mantinguda i manipulant pesos amb les mans i els braços en les tasques de muntar el mostrador amb les safates plenes de gènere.

La treballadora refereix que durant la seva jornada laboral va fer un mal gest amb la mà dreta mentre treballava. Com que li feia mal la mà va anar a la mútua laboral, on li van diagnosticar una tendinopatia de l'extensor curt del 1r dit de la mà dreta i una estiloiditis cubital del canell dret. Li van donar tractament analgèsic i li van dir que podia seguir treballant.

Va treballar fins que uns 4 mesos després va ser valorada de nou a la mútua laboral per persistència del dolor al canell dret. A la mútua li van fer un estudi radiològic i van apreciar una sèrie de canvis severs osteoartroscics de caràcter degeneratiu a l'articulació del trapezi. Davant d'aquestes troballes la van derivar al seu metge de l'EAP, qui li va donar la baixa el mateix dia. Durant el temps que va estar de baixa va fer tractament amb AINE's i rehabilitació amb escassa milloria. En cap moment la treballadora va manifestar dolor i impotència funcional de la mà esquerra.

Davant la persistència del dolor i la impotència funcional de la mà dreta, finalment mig any després va ser intervinguda d'artroplàstia fibrosa del polze.

Al final del seu procés d'incapacitat temporal (IT), 6 mesos després, l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS) va resoldre una incapacitat permanent en grau de total per la seva professió habitual.

- La treballadora ha estat exposada a moviments repetitius i de força amb la mà dreta, en l'ús de les tisores, i als riscos de manipulació de càrregues en les tasques de preparació del gènere, emmagatzematge i càrrega de caixes i safates.
- La patologia presentada per la treballadora i que la va dur a un procés d'IT per contingència comuna podria ser considerada com a Malaltia Professional, segons queda recollit en el Reial Decret 1299/2006 pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals de la Seguretat Social en el punt 2B0203 "Malalties osteoarticulars o angioneuròtiques provocades per les vibracions mecàniques. Treballs que exposen al recolzament de la base del palmell de manera reiterativa, percutint sobre un pla fix i rígid, així com als xocs transmesos a l'eminència hipotènar per una eina percussora".
- Per altra banda la treballadora ha d'ésser considerada com a persona especialment sensible pel risc postural, la manipulació de càrregues i els moviments repetitius, d'acord amb l'article 25 de la Llei de Prevenció de Riscos laborals, que estableix la protecció dels treballadors i treballadores especialment sensibles.

• Factors de risc identificats

La informació amb què es va fer l'estudi del cas va ser facilitada per la pròpia treballadora, a partir de la qual es van identificar els següents factors de risc:

- Moviments repetitius i de força amb la mà dreta sobretot en l'ús de les tisores en les tasques de tallar i desossar el pollastre.
- Manipulació de càrregues amb les mans, fent pinça amb els dits, en les tasques de col·locació de safates al mostrador i en les tasques d'emmagatzematge de caixes plenes de gènere.

• Consideració de la contingència laboral

La rizartriosi, derivada de l'exposició als factors de risc ergonòmics detallats, a banda de tenir en consideració el temps d'exposició, en no figurar al llistat de malalties professionals recollit al Reial Decret 1299/2006, de 10 de novembre —que desenvolupa l'article 116 de la LGSS—, hauria de ser classificada com a accident de treball, segons el que disposa a l'article 115.2.e) de la LGSS, que estableix: *"Tindran la consideració d'accidents de treball: e) Les malalties, no incloses a l'article següent, que contragui el treballador amb motiu de la realització del seu treball, sempre que es provi que la malaltia va tenir per causa exclusiva l'execució del mateix".*

S'ha de concretar el sentit d'aquesta previsió legal, donat que existeix alguna sentència del TSJ de Catalunya (com la 5356/2006) on es recull la següent interpretació: partint de la literalitat de l'article 115.2.e) de la LGSS que en principi exigeix que el treball sigui la causa exclusiva del dany a la salut, considera que el criteri aplicable ha de ser el de **prevalença** i no el d'exclusivitat: *"(...) la literalidad de éste [art.115.2.e) LGSS] exige que la causa exclusiva que desencadene la enfermedad sea laboral, con la grave dificultad que entraña llegar a tal conclusión en cada caso concreto, (...). Por ello, teniendo en cuenta dicha realidad, habrá que interpretarse el precepto conforme a un criterio de **prevalencia**, es decir, valorando como laboral la contingencia si es que la causa **principal** de la dolencia considerada es laboral, sin necesidad de que no exista ningún otro factor que pueda incidir en su causación. De suerte que, pese a que puedan existir otras posibles causas que interactúen con la de origen laboral e incluso modificar su incidencia —valorándose pues la incidencia conjunta de todos los factores o causas—, habrá de estarse a que la laboral sea la principal o prevalente, o, en otros términos, que ésta por sí misma pueda considerarse de suficiente entidad para ser causa de la patología (...)".*

Es van fer les següents recomanacions a la treballadora:

- Que sol·liciti la determinació de contingència del procés d'IT per rizartriosi de la mà dreta a l'Institut Nacional de la Seguretat Social.
- Que en cas d'incorporar-se a treballar en una nova feina, lliuri l'informe de la USL al Servei de Vigilància de la Salut del Servei de Prevenció de Riscos Laborals de la nova empresa, amb els següents objectius: a) es tingui en compte el trastorn de salut que pateix, b) s'avaluï i s'identifiquin els riscos al seu lloc de treball i es prenguin les mesures correctores adients, tenint en compte les seves característiques i c) es determini si existeix limitació per alguna de les tasques a realitzar.

La rizartriosi és una malaltia crònica degenerativa que afecta l'articulació trapezi-metacarpiana de la mà i causa dolor, rigidesa i limitació del moviment de la base del dit polze. És una patologia més comuna en dones majors de 50 anys, i tot i que la seva etiologia és desconeguda, les causes que poden afavorir la seva aparició, a part de l'envelliment, són les activitats que requereixen moviments repetitius de força i pinça amb el dit polze.

Malgrat que es tracta d'una afectació benigna a l'inici, no té un bon pronòstic perquè pot empitjorar amb el temps, i pot ser causa d'una incapacitat laboral donat que té una importat repercussió no només en les activitats de la vida diària sinó també en aquelles professions que requereixen d'un esforç físic, manipulació de càrregues o feines de precisió amb els dits. En alguns casos, si la limitació i la pèrdua de força són importants, pot requerir d'una incapacitat permanent per a determinades professions.

És important fer un diagnòstic precoç davant dels primers símptomes de dolor o sobrecàrrega d'aquesta articulació, per tal que es puguin implementar mesures conservadores per a retardar al màxim l'evolució cap a l'artrosi.

La rizartriosi s'ha associat a algunes ocupacions en què els moviments repetitius i la força amb el polze són molt freqüents, com per exemple dentistes, tasques manuals en la indústria de la confecció, sastres i sastresses, modistes, cosidores, treballadores domèstiques i fisioterapeutes. També està associada a l'exposició a vibracions; en aquest sentit les ocupacions més freqüents on es podrien donar els factors de risc per desenvolupar una rizartriosi són aquelles que consten al quadre de malalties professionals del Reial Decret 1299/2006, en les quals s'utilitzen eines o maquinària que transmeten vibracions a la mà i al braç, com són martells pneumàtics, trepants, perforadores, serres mecàniques, polidores, etc.

La rizartriosi és una malaltia crònica degenerativa que afecta l'articulació de la base del polze, causant dolor i limitació de moviment, especialment en dones majors de 50 anys i en professions amb moviments repetitius o exposició a vibracions, podent provocar incapacitat laboral en casos greus.

Real Decreto Legislativo 1/1994, de 20 de junio, por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley General de la Seguridad Social.

[Disponible aquí](#)

Real Decret 1299/2006, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social.

[Disponible aquí](#)

López-Carriches C, Leco-Berrocá MI, Fernández-Tresguerres Hernández-Gil I, González Fernández-Tresguerres F, Torres García-Denche J. Rizartriosis de dedo pulgar en dentistas: Prevención y tratamiento. Avances en Odontoestomatología. 2022;38(1):2-7.

[Disponible aquí](#)

Luna VW, Zapata Fernández DA, Alzate Mejía C. Prevalencia de sintomatología compatible con rizartriosis en la profesión de fisioterapeuta en Colombia. Replic. Rev. Col. Reh. 2012;11:48-55.

[Disponible aquí](#)

Leunga GJ, Rainsfordb KD, Keana WF. Osteoarthritis of the hand I: aetiology and pathogenesis, risk factors, investigation and diagnosis. Journal of Pharmacy and Pharmacology. 2013;66:339-346.

[Disponible aquí](#)

Fontana L, Neel S, Claise JM, Ughetto S, Catilina P. Osteoarthritis of the Thumb Carpometacarpal Joint in Women and Occupational Risk Factors: A Case-Control Study. J Hand Surg. 2007;32A:459e65.

[Disponible aquí](#)

Juliol - setembre 2024

Malalties relacionades amb el treball notificades a la USL
Barcelona segons diagnòstic, edat i sexe.

	Homes							Dones							No binaris						
	<25	25-34	35-44	45-54	55-64	>64	Total	<25	25-34	35-44	45-54	55-64	>64	Total	<25	25-34	35-44	45-54	55-64	>64	Total
TME	-	1	-	3	2	-	6	-	1	2	3	3	-	9	-	-	-	-	-	-	15
MSR	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	1
TMC	3	7	11	14	5	3	43	4	11	19	17	12	2	65	-	-	1	-	-	-	109
MSN	-	-	-	-	-	-	0	2	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	3
MP	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
TE	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
A	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	0
Total	3	8	11	18	7	3	50	6	12	21	20	16	2	77	0	0	1	0	0	0	128

Malalties relacionades amb el treball notificades a la USL Barcelona segons diagnòstic i ocupació.

	Direcció i gerència empreses	Professionals ciència i intel·lectuals	Professionals suport	Personal administra-tiu	Personal serveis i comerç	Personal agricultura i pesca	Personal indústria i construcció	Operadors/es instal·lacions i maquinària	Ocupacions elementals	Total
Trt. musclesquelètics	-	-	1	2	3	-	1	3	2	12
M. del sistema respiratori	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Trt. mentals i del comportament	4	21	20	16	20	2	4	-	11	98
Malalties del sistema nerviós	-	1	-	-	2	-	-	-	-	3
Malalties de la pell	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Traumatismes i enverinaments	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Altres	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Total	4	22	21	18	26	2	5	3	13	114*

*14 valors perduts d'ocupació

Malalties relacionades amb el treball notificades a la USL Barcelona segons diagnòstic i centre notificador.

	A	TE	MP	MSN	TMC	MSR	TME		
Catalunya	—	—	—	—	—	—	—	Badal	—
	—	—	—	—	1	—	—	Besòs	—
	—	—	—	—	3	—	—	Bon Pastor	—
	—	—	—	—	—	—	—	Bordeta	—
	—	—	—	—	1	—	—	Camp de l'Arpa	—
	—	—	—	—	—	—	—	Carles Ribas	—
	—	—	—	—	2	—	—	Casc Antic	—
	—	—	—	—	3	—	—	Casernes	—
	—	—	—	—	1	—	—	Ciutat Meridiana	—
	—	—	—	—	—	—	—	Congrés	—
	—	—	—	—	2	—	—	Cotxeres	—
	—	—	—	—	—	—	—	Dreta d'Exemple - Roger de Flor	—
	—	—	—	—	7	—	7	El Carmel	—
	—	—	—	—	1	—	—	El Clot	—
	—	—	—	—	4	—	1	Enfants	—
	—	—	—	—	2	—	—	Esq. d'Exemple - Casanova	—
	—	—	—	—	3	—	—	Esq. d'Exemple - Comte Borrell	—
	—	—	—	1	2	—	—	Guinardó	—
	—	—	—	—	2	—	—	Guineueta	—
	—	—	—	—	3	—	—	Joanic - Vila de Gràcia	—
	—	—	—	—	—	—	—	La Marina	—
	—	—	—	—	4	—	—	La Pau	—
	—	—	—	—	2	—	—	Les Corts	—
	—	—	—	—	1	—	—	Lesseps - La Salut	—
	—	—	—	—	1	2	—	Lisboa	—
	—	—	—	—	6	—	—	Marc Aureli	—
	—	—	—	—	3	—	—	Montnegre	—
	—	—	—	—	—	—	—	Numància	—
—	—	—	—	5	—	—	Passag de Sant Joan	—	
—	—	—	—	1	—	—	Poble Sec - Montjuïc	—	
—	—	—	—	—	—	—	Poble Nou	—	
—	—	—	—	—	—	—	Porta	—	
—	—	—	—	3	—	—	Prosperitat - Verdum	—	
—	—	—	—	2	—	—	Ramon Turó	—	
—	—	—	—	2	—	—	Raval Nord - Dr. Lluís Sayé	—	
—	—	—	—	1	—	—	Raval Sud	—	
—	—	—	—	2	—	—	Roquetes	—	
—	—	—	—	2	—	—	Sants	—	
—	—	—	—	2	—	—	Sagrada Família	—	
—	—	—	—	2	—	—	Sagrera	—	
—	—	—	—	2	—	1	Sanlehy	—	
—	—	—	—	3	—	1	Sant Andreu	—	
—	—	—	—	—	—	—	Sant Antoni	—	
—	—	—	—	1	—	—	Sant Elies	—	
—	—	—	—	2	—	—	Sant Martí	—	
—	—	—	—	1	—	—	Sant Rafael	—	
—	—	—	—	—	—	—	Sardenya	—	
—	—	—	—	3	—	1	Sarrià	—	
—	—	—	—	2	—	—	Via Barcino	—	
—	—	—	—	1	—	—	Turó de la Peira	—	
—	—	—	—	6	—	—	Universitat	—	
—	—	—	—	2	—	—	Valcarca - Sant Gervasi	—	
—	—	—	—	4	—	—	Valldidera - Les Planes	—	
—	—	—	—	—	—	—	Verneda Sud	—	
—	—	—	—	1	—	—	Via Roma	—	
—	—	—	—	1	—	—	Vila Olímpica	—	
—	—	—	—	—	—	—	Xafarnès	—	
—	—	—	—	—	—	—	Total	15	

TME: Trt. Musclesquelètics MSR: M. del sistema respiratori TMC: Trt. mentals i del comportament MSN: M. sistema nerviós MP: M. de la pell TE: Traumatismes i enverinaments A: Altres